УДК 577.217.5

Н. Воробйова, асп., О. Корнелюк, чл.-кор. НАН України, д-р біол. наук, проф. Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Д. Ложко, мол. наук. співроб. Інститут молекулярної біології і генетики НАН України, Київ

СТАБІЛЬНІСТЬ РЕКОМБІНАНТНОГО БІЛКА АІМР1/Р43 ЛЮДИНИ В НАНОКОМПОЗИТНОМУ КОМПЛЕКСІ З БЕТА-ЦИКЛОДЕКСТРИНОМ

Досліджено стабільність рекомбінантного білка AIMP1/p43 – компонента аміноацил-тРНК-синтетазного комплексу вищих евкаріот у нанокомпозитному комплексі з β-циклодекстрином. Показано, що у складі нанокомпозитного комплексу температурна стабільність AIMP1/p43 суттєво підвищується. Локальний конформаційний перехід, пов'язаний з експонуванням залишку Trp271 на поверхні AIMP1/p43, спостерігається при 43°С, а у складі нанокомпозитного комплексу – при 52°С. Стабілізація білка AIMP1/p43 у складі нанокомпозитного комплексу відкриває можливості для подальших структурно-функціональних досліджень та його використання як нового біотехнологічного продукту в біомедицині.

Ключові слова: АІМР1/р43, β-циклодекстрин, стабілізація, флуоресцентна спектроскопія.

Вступ. Одним з провідних напрямів сучасної біотехнології є створення нових біомедичних препаратів на основі рекомбінантних білків [1]. Використання бактеріальних систем для експресії евкаріотних генів є простим, швидким, недорогим і надійним методом, який дозволяє отримати рекомбінантні білки у препаративних кількостях в нативному стані, що є необхідною умовою для їх впровадження в біотехнологічне виробництво. Однак, бактеріальні системи експресії мають ряд істотних недоліків, як наприклад, відсутність посттрансляційних модифікацій рекомбінантних білків та можлива висока агрегаційна здатність і формування тілець включення (inclusion bodies) внаслідок високого рівня експресії та неправильного фолдингу білків [11].

Дослідження механізму агрегації білків і механізмів, що їй запобігають, поряд з фундаментальним значенням має істотну практичну цінність для розробки підходів до терапії так званих конформаційних нейродегенеративних хвороб, зумовлених агрегацією білків. У клітинах агрегація білків може бути обумовлена різними процесами, насамперед, тепловим та окиснювальним стресами, причому шаперонова система запобігає агрегації. In vitro нативні білки можуть бути розгорнуті в результаті теплової денатурації, а також під дією денатуруючих агентів, таких як гуанідінгідрохлорид або сечовина [3; 4]. Розгорнуті білки можуть взаємодіяти між собою, в основному, за участю експонованих гідрофобних поверхонь з утворенням амілоїдних або аморфних агрегатів [3; 4]. У зв'язку з цим дослідження механізмів агрегації білків та її пригнічення різними агентами природного і штучного походження є одним з головних напрямів сучасної молекулярної біотехнології.

Для зниження агрегаційної здатності білків, зокрема, використовують низькомолекулярні сполуки, такі як циклодекстрини (ЦД) та їхні похідні [12; 13]. Здатність ЦД пригнічувати агрегацію білків пояснюється їх властивістю зв'язуватися з залишками ароматичних амінокислот в ненативних (частково розгорнутих) формах білків.

AIMP1/p43 (Aminoacyl-tRNA synthetase Біпок complex-interacting multifunctional protein 1, proEMAP II) £ обов'язковим компонентом мультиаміноацилтРНКсинтетазного комплексу вищих еукаріотів [19]. Враховуючи, що білок AIMP1/p43 містить послідовність цитокіна ЕМАР ІІ і ряд не досліджених до кінця властивостей, зокрема локалізацію білка AIMP1/p43 в клітинному ядрі [9; 15] та наявність у нього цитокінових активностей [16; 8], можна віднести даний білок до молекулярних об'єктів, які є перспективними продуктами сучасної біотехнології для наступного впровадження як нових терапевтичних білків. Слід зазначити, що на відміну від ЕМАР II, цей поліпептид є досить нестабільним, оскільки належить до природно неструктурованих білків [20; 5].

На сьогоднішній день просторова структура повнорозмірного білка AIMP1/p43 (312 а.з.) не встановлена, кристалографічна структура визначена тільки для N-кінцевого модуля (7-70 а.з.), який представляє собою α-спіральну ділянку [7] та для С-кінцевого модуля (147-312 а.з.) – цитокіна ЕМАР II [17]. Центральна ділянка (71-146 а.з.), яка з'єднує N-кінцевий та С-кінцевий модулі, є неструктурованою частиною білка з невідомою просторовою структурою. Для проведення структурних досліджень білка AIMP1/p43 методами рентгеноструктурної кристалографії та мультивимірної ЯМРспектроскопії необхідні препаративні кількості білка у стабільному розчинному стані.

В даній роботі для стабілізації структури білка AIMP1/p43 у розчині та запобіганню його агрегації використано β-циклодекстрин (β-ЦД). Молекула β-ЦД представляє собою гептаметр залишків α-D–глюкози (рис.1) і успішно застосовується в сучасній фармакології в якості допоміжного агента, здатного знизити агрегацію білків, збільшити їх розчинність та підвищити стійкість до дії протеолітичних ферментів [6].

Рис.1. Хімічна будова молекули β-циклодекстрину

Матеріали і методи

Експресія, виділення та очистка рекомбінантного білка AIMP1/p43 з клітин E.coli.

У роботі використано штам-продуцент рекомбінантних білків, отриманий на основі реципієнта *E.coli* BL21(DE3)pLysE. Клітини були трансформовані за загальноприйнятою методикою плазмідною конструкцією pET28b-p43, що містила ген, який кодує синтез цільового білка AIMP1/p43 під контролем промотора фага T7. Селективним маркером плазміди pET28b є ген *kan*, який забезпечує стійкість трансформованих клітин до антибіотика канаміцина. Фізико-хімічні властивості білка AIMP1/p43 проаналізовано за допомогою сервера ProtParam (http://expasy.org/ tools/protparam.html): молекулярна вага 35175.5 Да; ізоелектрична точка pI = 8.62; коефіцієнт екстинції AIMP1/p43 при довжині хвилі 280 нм – 9970 M⁻¹ cm⁻¹ (0,29 мг/мл).

Штам-продуцент *E.coli* BL21(DE3)pLysE вирощували на середовищі Luria-Bertani (LB) з додаванням антибіотика канаміцина до кінцевої концентрації 30 мкг/мл. Культуру *E.coli* інкубували при температурі 37°С та інтенсивному струшуванні (250 об/хв.) до досягнення нею оптичної густини 0,5–0,7 опт.од. Оптичну густину (ОГ₆₀₀) визначали спектрофотометрично (спектрофотометр ВіоМаte-5, Велика Британія) при довжині хвилі 600 нм.

Для індукції синтезу рекомбінантного білка до культурального середовища додавали індуктор ІПТГ (ізопропіл-β-тіогалактопіранозид, Sigma, США) до кінцевої концентрації 1,0 мМ та інкубували культуру при 28°С протягом 4 годин після індукції експресії.

Рекомбінантний білок отримували із супернатанту лізованих клітин *E.coli* методом метал-хелатуючої хроматографії на колонці з Ni-NTA-агарозою (Qiagen, Germany). Аналіз бактеріальних білків проводили за допомогою SDS-гель-електрофорезу за методом Леммлі в денатуруючих умовах у 12% розділювальному гелі [10], використовуючи суміш маркерних білків виробництва Thermo Scientific (Литва). Гелі фарбували Сооmassie blue R-250.

Концентрацію очищеного рекомбінантного білка AIMP1/p43 визначали спектрофотометрично, використовуючи коефіцієнти екстинкції 9970 М⁻¹ сm⁻¹ (0,29 мг/мл) при довжині хвилі 280 нм.

Методика флуоресцентних вимірювань.

Для дослідження взаємодії рекомбінантного білка AIMP1/p43 з β-ЦД проводили титрування AIMP1/p43 у буфері, який містив 50 мМ Na-фосфат, pH 7.5, 150 мМ NaCl. Спектри флуоресценції реєстрували на спектрофлуориметрі Hitachi M850 (Японія), обладнаному термостатованим кюветотримачем. Вимірювання проводили у кварцовій кюветі з довжиною оптичного шляху 1 см. Спектральна ширина щілин монохроматора при збудженні флуоресценції та її реєстрації становила 5–10 нм. Збудження флуоресценції проводили при 280 нм, реєстрацію флуоресценції – в діапазоні 300–400 нм під кутом 90⁰ до напрямку пучка збуджуючого світла.

Молекулярний докінг

Моделювання структури молекулярного комплексу AIMP1/p43 з β-циклодекстрином було проведено з використанням програмного забезпечення AutoDock Vina [18]. Для візуалізації та аналізу отриманих структур було використано програмне забезпечення UCSF Chimera [14] и MGLTools.

Результати та їх обговорення

Експресія, виділення та очистка рекомбінантного білка AIMP1/p43 з клітин E.coli.

Білок AIMP1/p43 було експресовано в клітинах *E.coli* BL21(DE3)pLysE, як описано вище. Після проведення бактеріальної експресії здійснювали афінну очистку рекомбінантного білка AIMP1/p43 металхелатуючою хроматографією на Ni-NTA-агарозі. В результаті очистки отримано препарат білка AIMP1/p43 високого ступеня чистоти (близько 95%, рис.2).

Рис. 2. Електрофоретичний контроль чистоти отриманого препарату AIMP1/p43. 1 – білкові маркери;

2 – препарат АІМР1/р43 після хроматографічної очистки

Дослідження взаємодії рекомбінантного білка AIMP1/p43 з β-циклодекстрином методом флуоресцентної спектроскопії.

Спектр власної триптофанової флуоресценції AIMP1/p43, обумовленої залишком Trp271, який локалізований в С-кінцевому ЕМАР II домені, має максимум при 333 нм (рис. 4). Слід зазначити, що максимум флуоресценції АІМР1/р43 є дещо зміщеним в короткохвильову область у порівнянні зі спектром флуоресценції вільного ЕМАР ІІ – 335 нм [2]. При вивченні взаємодії AIMP1/p43 з β-циклодекстрином виявлено зменшення власної флуоресценції білка AIMP1/p43 при підвищенні концентрації β-циклодекстрину (рис.3). На основі отриманих даних розрахована константа дисоціації (К_d) комплекса AIMP1/p43 з β-циклодекстрином, яка становить 37.9±3.2 µМ. Стехіометрія зв'язування β-цикло-декстрина з AIMP1/p43 становить згідно даним на рис.3 близько 1:1, що підтверджує формування специфічного комплексу.

При реєстрації спектрів флуоресценції AIMP1/p43 (рис. 4) в залежності від температури в діапазоні 23-63⁰С виявлено зсув максимуму флуоресценції від 333 до 350 нм (рис.4, 5а), що відповідає максимуму флуоресценції триптофану в денатурованих білках. Це обумовлено тим, що при підвищенні температури в молекулі AIMP1/p43 спостерігається локальний конформаційний перехід, пов'язаний з експонуванням залишку Тrp271 на поверхні білка. Температура локального конформаційного переходу в AIMP1/p43 становить 43±1⁰С (визначена як температура в точці напівпереходу між двома станами).

Рис. 4.Температурна залежність інтенсивності флуоресценції AIMP1/p43 в діапазоні λ_{EM}=300-400 нм. Буфер 50 мМ Na-фосфат, 150 мМ NaCl, pH 7,5. λ_{EX} 280 нм

При дослідженні впливу β-ЦД на стабільність білкової глобули встановлено, що при підвищенні температури максимум емісії флуоресценції AIMP1/p43 зсувається лише до 345 нм, тоді як локальний конформаційний перехід в оточенні Trp271 спостерігається при 52±1⁰C (рис. 5б), що свідчить про стабілізацію структури AIMP1/p43 в нанокомпозитному комплексі.

Рис.5. Температурна залежність максимума емісії флуоресценції AIMP1/p43 у вільному стані(а) та в складі нанокомпозитного комплекса з β-ЦД(б). Буфер 50 мМ Na-фосфат, 150 мМ NaCl, pH 7,5

Молекулярний докінг.

Для молекулярного докінгу використано комп'ютерну модель просторової структури повнорозмірного AIMP1/p43 (неопубліковані дані).

Для встановлення сайту зв'язування β-циклодекстрину з білком AIMP1/p43 нами проведено комп'ютерне моделювання комплексу. AIMP1/p43 містить тільки 1 амінокислотний залишок Trp271, який є природним флуоресцентним зондом, чутливим до конформаційних змін в структурі молекули. Відомо, що циклодекстрини переважно зв'язуються з ароматичними амінокислотними залишками на поверхні білків, тому Trp271 є чутливим зондом для детекції утворення комплексу білка з циклодекстрином. Проведений аналіз доступності залишку Trp271 молекулам розчинника в структурі AIMP1/p43 вказує на його 32,5% експонованість, що свідчить про можливість детекції взаємодії β-циклодекстрина в локальному оточенні флуорофора.

В результаті комп'ютерного моделювання молекулярного докінгу β-циклодекстрина з AIMP1/p43 (рис.6) встановлено, що зв'язування β-ЦД з білком відбувається в гідрофобній ділянці, де локалізований Trp271.

Рис.6. Комп'ютерне моделювання комплексу β-циклодекстрина з AIMP1/p43. Зеленим кольором позначений β-циклодекстрин, червоним – залишок Trp271

Аналіз структури комплексу β-циклодекстрина з AIMP1/p43 за допомогою програми AutoDock Vina показав, що афінність зв'язування β-циклодекстрина (ΔGFree) з білком становить близько -5.1 ккал/моль.

Висновки.

Встановлено, що β-циклодекстрин специфічно зв'язується з рекомбінантним білком AIMP1/p43 у розчині, причому найбільш вірогідним сайтом зв'язування є оточення частково експонованого залишку Trp271, локалізованого у заглибині на поверхні AIMP1/p43 поруч з функціонально важливим лізин-багатим кластером. Білок AIMP1/p43 у складі отриманого нанокомпозитного комплексу в розчині є суттєво більш стабільним, ніж у вільному стані. Це відкриває можливості подальших структурно-функціональних досліджень AIMP1/p43 та його використання як нового біотехнологічного продукту в біомедицині.

Подяки.

Автори висловлюють подяку м.н.с. Козлову О.В. за надання препарату β-циклодекстрина.

Список використаних джерел

1. Глик Б. Молекулярная биотехнология. Принципы и применение. / Б. Глик, Дж. Пастернак . М. ; Из-во Мир, 2002. – 589 с.

 Кордиш М. О. Локальний конформаційний перехід флуорофора Тгр125 в цитокіні ЕМАР II, індукований фізіологічною температурою / М.О. Кордиш, О.Л. Дубровський, О.І. Корнелюк // Физика живого. – 2005. – Т. 13, №1. – С. 79-85.

 Маркосян К. А. Фолдинг, неправильный фолдинг и агрегация белков. Образование телец включения и агресом / К. А. Маркосян, Б. И. Курганов // Биохимия. – 2004. – №69. – С. 1196–1212.

 Панасенко О. О. Структура и свойства малых белков теплового шока / О. О. Панасенко, О. В. Ким, Н. Б. Гусев // Успехи биол. химии. – 2003. – №43. – С. 59–98.

 Dyson H. J. Intrinsically unstructured proteins and their functions / H. J. Dyson, P. E. Wright // Nat. Rev. Mol. Cell Biol. –2005. – Vol. 6, N 3. – P. 197–208.

 Fink A. L. Protein aggregation: folding aggregates, inclusion bodies and amyloid / A. L. Fink // Folding Dis. – 1998. – № 3. – P. R9–R23.
 Fu Y. Structure of the ArgRS-GInRS-AIMP1 complex and its impli-

7. Fu Y. Structure of the ArgKS-GInRS-AIMP1 complex and its implications for mammalian translation / Y. Fu, Y. Kim, K.S. Jin, H.S. Kim [et al.] // Proc Natl Acad Sci U S A. – 2014. – Vol. 111, N 42. – P. 15084-15089.

8. Ivakhno S. S. Cytokine-like activities of some aminoacyl-tRNA synthetases and auxiliary p43 cofactor of aminoacylation reaction and their role in oncogenesis / S. S. Ivakhno, A. I. Kornelyuk // Exp. Oncol. – 2004. – Vol. 26, N 4. – P. 250–255.

~ 17 ~

Ivanova Iu. L. Comparative study of localization of tryptophanyltRNA-synthetase and components of high molecular weight aminoacyltRNA-synthetase complex in animal cells / Iu. L. Ivanova, N. E. Cherni, V. I. Popenko, [et al.] // Mol. Biol. – 1993.– Vol. 27, N 3.– P. 666–684.

10. Laemmli U.K. Cleavage of structural proteins during the assembly of the head of bacteriophage T4 / U.K Laemmli // Nature. – 1970. – Vol. 227, N 5259. - P. 680-685.

Murphy R. M. Protein Misfolding and Aggregation / R. M. Murphy, B. S. Kendrick // Biotechnol. Prog. – 2007. – N 23. – P. 548–52.

12. Nomura Y. Thermoresponsive controlled association of protein with a dynamic nanogel of hydrophobized polysaccharide and cyclodextrin: heat shock protein-like activity of artificial molecular chaperon / Y. Nomura, Y. Sasaki, M. Takagi, T. Narita [et al.] // Biomacromolecules. – 2005. – N 6. – P. 447–452.

13. Otzen D. E. Structural basis for cyclodextrins' suppression of human growth hormone aggregation / D. E. Otzen, B. R. Knudsen, F. Aachmann, K. L. Larsen [et al.] // Protein Sci. - 2002. - N 11. - P. 1779-1787.

14. Pettersen E. F. UCSF Chimera – a visualization system for exploratory research and analysis / E. F. Pettersen, T. D. Goddard, C. C. Huang, G.S. Couch // J Comput Chem. – 2004. – Vol. 25, N 13. – P. 1605-1612.

15. Popenko V. I. Compartmentalization of certain components of the protein synthesis apparatus in mammalian cells / V. I Popenko, J. L. Ivanova, N. E. Cherny, V. V. Filonenko [et al.] // Eur. J. Cell. Biol. 1994. – Vol. 65, N 1. – P. 60–69.

16. Quevillon S. The p43 component of the mammalian multi-synthetase complex is likely to be the precursor of the endothelial monocyte-activating polypeptide II cytokine / S. Quevillon, F. Agou, J-C. Robinson, M. Mirande // J. Biol. Chem. – 1997. – Vol. 272, N 51. – P. 32573–32579.

17. Renault L. Structure of the EMAPII domain of human aminoacyltRNAsynthetase complex reveals evolutionary dimer mimicry / L. Renault, P. Kerjan, S. Pasqualato, J. [et al.] // EMBO J. – 2001. – Vol. 20, N 3. P. 570-578

18. Trott O. AutoDock Vina: improving the speed and accuracy of docking with a new scoring function, efficient optimization and multithreading. / O. Trott, A. J Olson. // Journal of Computational Chemistry. – 2010. – N 31. – P.455-461.

19. Wolfe C. L. Isolation and characterization of human nuclear and cytosolic multisynthetase complexes and the intracellular distribution of p43/EMAPII / C. L. Wolfe, J. A. Warrington, S. Davis, S. M. T Norcum // Protein Sci. – 2003. – Vol. 12, N 10. – P. 2282–2290. Green,

20. Wright P. E. Itrinsically unstructured proteins: Reassessing the pro-tein structure-function paradigm / P. E. Wright, H. J. Dyson // J. Mol. Biol. – 1999.- Vol. 293, N 2. - P. 321-331.

References

Glik B. [Molecular Biotechnology. Principles and application]. M. World; 2002. 589 p. Russian

Kordysh MO, Dubrovskyy OL, Kornelyuk AI. [Local conformational transition of Trp125 fluorophore in cytokine EMAP II, induced by physiological temperature]. Physics of live. 2005; 13(1):79-85. Ukrainian

 Makrosyan KA, Kurganov BI. [The folding, misfolding and aggregation of proteins. The formation of inclusion bodies and aggresomes]. Biochemistry . 2004;(69):1196–212. Russian

Н. Воробьева, асп., А. Корнелюк, чл.-кор. НАН Украины, д-р биол. наук, проф.

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Киев, Украина,

Д. Ложко млад. науч. сотр

Институт молекулярной биологии и генетики НАН Украины, Киев

СТАБИЛЬНОСТЬ РЕКОМБИНАНТНОГО БЕЛКА АІМР1/Р43 ЧЕЛОВЕКА В НАНОКОМПОЗИТНОМ КОМПЛЕКСЕ С БЕТА-ЦИКЛОДЕКСТРИНОМ

Исследована стабильность рекомбинантного белка АІМР1/р43 – компонента аминоацил-тРНК-синтетазного комплекса высших эукариот в нанокомпозитном комплексе с β-циклодекстрином. Показано, что в составе нанокомпозитного комплекса температурная стабильность AIMP1/p43 существенно повышается. Локальный конформационный переход, связанный с экспонированием остатка Trp271 на поверхности AIMP1/p43, наблюдается при 43°С, а в составе нанокомпозитного комплекса – при 52°С. Стабилизация белка AIMP1/p43 в составе нанокомпозитного комплекса открывает возможность для дальнейших структурно-функциональных исследований и его использования как нового биотехнологического продукта в биомедицине.

Ключевые слова: АІМР1/р43, β-циклодекстрин, стабилизация, флуоресцентная спектроскопия.

N. Vorobyova, PhD stud., A. Kornelyuk, professor, Dr. Sci., Corresponding Member of NASU Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine, D. Lozhko, research assistant

Institute of Molecular Biology and Genetics of NASU, Kyiv

STABILITY OF HUMAN RECOMBINANT AIMP1/P43 PROTEIN IN NANOCOMPOSITE COMPLEX WITH BETA-CYCLODEXTRIN

Stability of the recombinant AIMP1/p43 protein - component of aminoacyl-tRNA synthetase complex of higher eukaryotic - in nanocomposite complex with β-cyclodextrin was investigated. A significant increase in thermal stability AIMP1/p43 in the composition of nanocomposite complex was shown. The local conformational transition associated with the exposure of Trp271 residue on the AIMP1/p43 surface was observed at 43°C, but in the nanocomposite complex it was observed at 52°C. Stabilization of AIMP1/p43 protein in nanocomposite complex provides opportunities for further structural and functional studies and its use as a new biotechnology product in biomedicine.

Key words: AIMP1/p43, β-cyclodextrin, stabilization, fluorescence spectroscopy.

~ 18 ~

Panasenko OO, Kim OV, Gusev NB. [The structure and properties 4. of small heat shock proteins]. The success of biol. chemistry. 2003;(43):59-98. Russian

Dyson HJ, Wright PE. Intrinsically unstructured proteins and their functions. Nat. Rev. Mol. Cell Biol. 2005;6(3):197–208.

6. Fink AL. Protein aggregation: folding aggregates, inclusion bodies and amyloid. Folding Dis. 1998;(3):R9-R23.

Fu Y, Kim Y, Jin KS, Kim HS, [et al.] Structure of the ArgRS-GInRS-AIMP1 complex and its implications for mammalian translation. Proc Natl Acad Sci U S A. 2014;111(42):15084-9

Ivakhno SS, Kornelyuk AI. Cytokine-like activities of some aminoacyl-tRNA synthetases and auxiliary p43 cofactor of aminoacylation reaction and their role in oncogenesis. Exp. Oncol. 2004;26(4):250-5.
9. Ivanova IuL, Cherni NE, Popenko VI, Filonenko VV, Vartanian OG.

Comparative study of localization of tryptophanyl-tRNA-synthetase and components of high molecular weight aminoacyl-tRNA-synthetase complex in animal cells. Mol. Biol. 1993;27(3):666-84.

Laemmli UK. Cleavage of structural proteins during the assembly of the head of bacteriophage T4. Nature. 1970;227(5259):680-5.
 Murphy RM, Kendrick BS. Protein Misfolding and Aggregation. Bio-

technol. Prog. 2007(23):548- 52.

12. Nomura Y, Sasaki Y, Takagi M, Narita T, [et al.]Thermoresponsive controlled association of protein with a dynamic nanogel of hydrophobized polysaccharide and cyclodextrin: heat shock protein-like activity of artificial molecular chaperon. Biomacromolecules. 2005;(6):447-52.

13. Otzen DE, Knudsen BR, Aachmann F, Larsen KL, [et al.] Structural basis for cyclodextrins' suppression of human growth hormone aggregation. Protein Sci. 2002;(11):1779-87.

14. Pettersen EF, Goddard TD, Huang CC, Couch GS. UCSF Chimera a visualization system for exploratory research and analysis. J Comput Chem. 2004;25(13):1605-12.

15. Popenko V I, Ivanova JL, Cherny NE, Filonenko V V, [et al.] Compartmentalization of certain components of the protein synthesis apparatus in mammalian cells. Eur. J. Cell. Biol. 1994;65(1): 60-9.

16. Quevillon S, Agou F, Robinson J-C, Mirande M. The p43 component of the mammalian multi-synthetase complex is likely to be the precursor of the endothelial monocyte-activating polypeptide II cytokine. J. , Biol. Chem. 1997;272(51):32573-9.

17. Renault L, Kerjan P, Pasqualato S, [et al.] Structure of the EMAPII domain of human aminoacyl-tRNAsynthetase complex reveals evolutionary dimer mimicry. J. 2001;20(3):570-8.

18. Trott O, Olson AJ. AutoDock Vina: improving the speed and accuracy of docking with a new scoring function, efficient optimization and multi-threading. Journal of Computational Chemistry. 2010(31):455-61.

19. Wolfe CL, Warrington JA, Davis S, Green S, Norcum MT. Isolation and characterization of human nuclear and cytosolic multisynthetase complexes and the intracellular distribution of p43/EMAPII. Protein Sci. 2003;12(10):2282-90.

20. Wright PE, Dyson HJ. Itrinsically unstructured proteins: Reassessing the protein structure-function paradigm. J. Mol. Biol. 1999;293(2):321-31. Надійшла до редколегії 30.03.16